

Писати за новине, интернет портал, радити на телевизији или радију није нимало лак посао. Пре свега, може да буде изузетно физички напорно, али психички уме да буде неиздрживо. Рокови, потрага за темом, немогућност да се нађе начин на који ће се изразити мисао, само су део огромног проблема. Ипак, новинарство је занат као и сваки други. Искрено, врло је привлачно уколико желите увек да будете обавештени о збивањима у свету око вас, а још привлачније уколико на та збивања желите и можете свесно да утичете. Већина младих људи своје постојање управо у једном таквом настојању препознаје и одређује.

Младе особе на свет углавном гледају револуционарно и идеалистички. Олако, али са искреним убеђењима се препуштају ономе што раде и уколико њихов посао уз све то може још као последицу да има и стваран утицај на средину у којој се налазе, тим пре ће себе доживети као "оне праве" борце за правду и истину. У томе на први поглед нема ничег лошег. Проблеми настају оног тренутка кад почну заиста да живе од новинарског позива, добијајући плату за то што раде. Такође, још већи се проблеми јављају ако се са врло мало искуства појаве на врло одговорним местима и добију моћ да на јавно мњење непосредно утичу.

Напредак у информативним технологијама, као што је интернет, само је један од могућих аспеката јавног наступања и на његов развој ће се у будућности сигурно још више обраћати пажња. Довољно је поменути да се већ сада увелико спекулише о томе како се, и да ли се преко социјалних интернет мрежа као што су фејсбук и твитер подижу "револуције" и заказују масовна окупљања демонстраната. Разговор о томе се, засад, може оставити по страни, и треба се вратити на конкретну причу о стању у српским медијима.

Наш познати новинар Ђорђе Милошевић у својој књизи "Новинарство и политика" дао је сасвим јасну дијагнозу онога што се данас може сматрати пресудним чиниоцем ниског квалитета новинарства у Србији. Милошевић, када пише о својим првим искуствима у овој професији, наводи да је тек након другог круга на пријемном испиту од хиљаду

кандидата изабрано, чини ми се, њих дванаест који су добили прилику да се својим умећем искажу. Дакле, реч је о проценту од један посто пролазности. Из тога је свакако морало да се настане нешто добро. Такође, наводи се даље у књизи, то не значи да су одмах по пријему у службу, будући новинари добили врхунске задатке, већ су испрва то биле обраде цена на пијацама и кратке хронике. Овде је реч о Милошевићевом пријему у својевремено изузетно цењену агенцију Тануг.

У данашње време таквих пријемних испита више нема, а пресудну улогу игра економски чинилац. Навала младих новинара жељних славе и материјалног преживљавања је по медијским кућама и даље врло велика, али се сада селекција врши на основу тога да ли сте спремни да радите бесплатно или, у најбољем случају, за хонораре који једва успевају да вам покрију трошкове превоза и ручка за радни дан, по принципу "ако нећеш ти, има ко хоће". У таквој ситуацији, а с обзиром на претходно речено, то јест, да су у питању углавном млади људи без посла, жељни афирмације, а чија се цена рада намерно обара, неретко се дешава да се прихватају послова и ставова за које су до скоро сматрали противним свим својим убеђењима. Ово је, свакако, само један од аспеката приче и могао би се донекле оправдати неискуством. Оно што је мало теже оправдати, тиче се недостатка свести о моћи коју изговорена реч носи, тиче се права и обавеза, односно поштовања новинарске етике са једне стране и њеног кршења зарад безобзирних интереса са друге.

Наиме, свако право да се нешто каже за собом повлачи обавезу да се изречено документује, а затим законски, културолошки, социјално и на многе друге начине, тачно чињенички оправда.

Међутим, проблем је што новинари у једном тренутку постану толико зависни од онога ко их плаћа, а то су неретко врло утицајни интересенти, да више не може бити речи о независном новинарству и било каквој етици. Јер тада на сцену ступају правила "игре" која се одређују на дневном нивоу, сходно тренутним потребама послодавца. Управо се то намеће као главни проблем већине српских медија и тек ће постати отежавајућа околност у будућности, с обзиром на то да се једном на погрешан начин изграђен однос према одговорности касније тешко може исправити. Чак, и уколико је то могуће, пољуљано поверење је готово немогуће повратити.

Не треба посебно наводити примере новинских написа, телевизијских и радио извештаја у којима се осим полуистина и нетачности информација, а зарад толико битне актуелности, више не бирају ни средства, ни циљеви који ће довести до повећања читаности, гледаности и слушаности. Директна последица таквог деловања је коначно

брисање критичког мишљења и прелазак са двосмерног на једнострану вид комуникације између оних који предају и оних који примају информативни садржај. У том случају наведена побуда са почетка текста, као тежња за истином, губи сваки свој смисао. У тренутку када новинарство постаје сваштарење зарад пуког опстанка у медијском простору, свака објективност и непристрасност бива замењена подилажењу најпримитивнијим потребама између информативних налогодаваца и обесвешћене светине.

На крају, не треба бити циничан, лицемеран и непоштен па за катастрофу у нашим медијима оптужити младост која својим бићем жели да мења свет. Баш напротив, овај текст управо представља критику оних који туђу младост, и новинарство уопште, у Србији све чешће злонамерно користе, не чинећи ништа да се опште стање друштва образовањем и стручношћу поправи, већ да се уценама и преварама стекне искључиво лична корист и задржи моћ.